

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

You have Downloaded, yet Another Great
Resource to assist you with your Studies 😊

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexampapers.co.za

**SA EXAM
PAPERS**

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

MOPHATO 12

SETSWANA PUO YA GAE (HL)

PAMPIRI YA BORARO (P3)

NGWANAITSEELE 2022

MADUO: 100

NAKO: Diura di le 3

Pampiri e, e na le ditsebe di le 6.

DITAELO LE TSHEDIMOSETO

1. Pampiri e, e arogantswe ka DIKAROLO di le PEDI.

KAROLO YA A: Tlhamo (50)

KAROLO YA B: Ditlhangwa tsa tirisano (2 x 25) (50)

ELA TLHOKO: O tshwanetse go araba dipotso di le PEDI go tswa mo KAROLONG YA B.

2. Araba potso e le NNGWE go tswa mo go KAROLO YA A le di le PEDI go tswa mo go KAROLO YA B.
3. Kwala ka puo e o tlhatlhobiwang ka yona.
4. Simolola KAROLO NNGWE le NNGWE mo tsebeng e NTŠHWA.
5. O tshwanetse go rulaganya (sk. letlhomeso la dikakanyo/lenaneopaakanyo/mmapa wa dikakanyo/dintlhakgolo, jj), runa (tseleganya) o be o tlhotlhe tiro ya gago diphoso. Thulaganyo e tshwanetse go tlhagelela PELE ga tlhamo.
6. Ipaakanyo kana setlhangwa sa ntlha se supuwe jalo ka botlalo. O gakololwa go thala mola go kgabaganya ipaakanyo kana setlhangwa sa ntlha.
7. O gakololwa go dirisa nako ya gago ka mokgwa o o latelang:
- KAROLO YA A: Metsotso e le 100
- KAROLO YA B: Metsotso e le 80 (2 x 40)
8. Nomora dikarabo ka nepagalo go latela thulaganyo ya dinomoro e e dirisitsweng mo pampiring ya dipotso.
9. O se ka wa tsenyeletsa setlhogo fa o bala mafoko.
10. Kwala ka mokwalo o o buisegang le ka mopeleto o o kannweng ke Lekgotla la Bosetšhaba la Puo ya Setswana.

KAROLO YA A: TLHAMO**POTSO 1**

Kwala tlhamo ya boleele jwa mafoko a a ka nnang 400–450 ka NNGWE FELA ya ditlhogo kgotsa ditshwantsho tse di neilweng. Fa o dirisa setshwantsho go kwala tlhamo, se neele setlhogo se se maleba. O se ka wa lebala go thala letlhomiso kana lenaneopaakanyo, go tlhagisa setlhangwa sa ntlha le go se runa pele o kwala sa bofelo.

- 1.1 Kgang e e botlhokwa e ke kileng ka e tlotlelwa. [50]
- 1.2 Sephiri se se mo pelong ya me, se tliša khutsafalo mo botshelong jwa me. [50]
- 1.3 Ke somogile ka lesoba la mogodu. [50]
- 1.4 Fa nka nna le isago e e phatshimang ... [50]
- 1.5 A go siame gore ngwana mongwe le mongwe a newe tšhono ya go itemogela botshelo ka boena? [50]
- 1.6 Badiri ba ba ipelaetsang le go ngala ditiro ba kobiwe mo tirong. Dumela kgotsa o ganetse. [50]

Ditshwantsho tse di tlhagelelang mo ditsebeng tsa 3 le 4 di ka tsosa maikutlo kgotsa tsibogo e e rileng. Tlhophisa setshwantsho se le SENGWE, mme o kwale tlhamo ka ga sona. Neela tlhamo ya gago setlhogo se se maleba. Nomora potso ya gago go nna 1.7 kgotsa 1.8.

ELA TLHOKO: Diteng tsa tlhamo ya gago di tshwanetse go nyalana le setshwantsho se o se tlhophileng.

1.7

[Se nopotswe go tswa mo go www.bing.com/images]

[50]

1.8

[Se nopotswe go tswa mo go [shutterstock.com](https://www.shutterstock.com)]

[50]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITLHANGWA TSA TIRISANO**POTSO 2**

Araba dipotso di le PEDI mo karolong e. Karabo e nne boleele jwa mafoko a a ka nnang 180–200 (diteng fela). O gakololwa go runa le go tlhotlha setlhangwa sa gago diphoso.

2.1 LEKWALO LA BOTSALANO

Ngwaga e e tlang o ya go tsweletsa dithuto tsa gago kwa setheong se segolwane. O ya go kopana le baithuti ba o sa ba itseng mme o tshwanetse go dira botsalano le bona. Kwalela kgaisadio lekwalo o mo itsise ka ga kgang e o be o mo kope maele a go tlhopha ditsala tse di maleba.

[25]**2.2 IMEILI/LEKWALO LA MARANYANE**

Kwalela Tlhogo ya Lefapha la Setswana mo sekolong sa lona imeili/lekwalo la maranyane go tlhagisa tumelano ya lona jaaka le le barutwana mme o tlhalose gore ke eng lo dumelana gore bangwe ba barutwana ba phaposi ya lona ba tlhoka botshepegi. Kopa tsereganyo go tswa go Tlhogo ya Lefapha.

[25]**2.3 LENANEOTEMA LE METSOTSO**

O ne o tsenetse kopano le baetleetsi ba setlhophapha sa lona sa kgwele ya dinao. Lo ne lo bua ka ga loeto lo lo tshwanetseng go lo tsaya mo kgwedding ya Sedimonthole. Kwala lenaneotema le metsotso ya kopano eo.

[25]**2.4 MMUISANO**

O molwelatlabologo ya setšhaba sa tikologo e o nnang mo go yona. O tshwentswe thata ke bontsi jwa baagi ba ba sa berekeng mo tikologong ya gaeno. Kwala mmuisano magareng ga gago le mokhanselara wa kgaolo ya lona ka ga tlhokego ya mebereko.

[25]**2.5 TSA BOTSHELO JWA MOSWI**

Tsala ya gago yo e neng e le molaodi wa tsa mmimo mo motseng wa lona o tlhokafetse. Bagaabo ba go kopile gore o ba kwalele tsa botshelo jwa moswi. Kwala tsa botshelo jwa moswi jwa molaodi wa tsa mmimo o etse tlhoko dintlha tsotlhe tsa botlhokwa. (Gakologelwa gore go buiwa ka ga moswi e seng motshedi.)

[25]

2.6 PUO

Bogodu le tshenyo ya dithoto di tsentsa letsogo mo Aforikaborwa. Naga ga e sa tlhole e laolega le sepodisi ga se tshabiwe. Kwala puo e o tlaa neelanang ka yona kwa pitsong ya baagi go ba tsibosa ka maitsholo a a sa eletsegeng a, o ba kgale o be o ba lemose ditlamorago tsa bogodu le tshenyo ya dithoto.

[Se nopotswe go tswa mo go <http://www.justanswer.com>]

[25]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA B:
PALOGOTLHE YA TLHATLHOBO:

50
100